

Z ČESKÝCH VLASTÍ.

Ústřední Matice školská ukončila dne 23. března patnáctý rok svého trvání. Výroční zpráva, která byla členstvu předložena, také mluví řečí srovnávanou utěšenou a jástou z ní vyplývá přes veškerou umírněnost slov. Hned vstupem poukazuje výbor k tomu, že předškolní školní hromadnou mohli v plném vědomí vykonaných povinností prohlásiti, že výsledky práce, pomocí všeho národa podniknuté, znamenají opět krok ku předu. "Letos", pokračuje výbor, "můžeme toto prohlášení opakovati s důležitostí, že mravní i hmotné výsledky činnosti Ústřední Matice školské v průběhu roků 1895 jsou ještě skvělejší, než v roce 1894. Především klademe na to závažně, že činnost Ústřední Matice školské dochází čím dále tím hojněji ozvěny na Moravě." Vedle skvělé účetní rozvahy Ústřední Matice nemůže býti také šťastnější zpráva než ta, že konečně na Moravě, pro kterou hlavně všechna obětavost celého národa všechny ty divy vytvořila a tvoří, nejen led prolomen a sněhy rozptáleny, ale že i lah Ústřední Matice pokryl se světlými květy. Pro Moravu také roku minulého učiněno nejvíce, na Moravě se Slezskem vydrží Matice částečně s pomocí městských Matice a školských spolků čtyři své střední školy, v Opavě střední gymnasium s 2 pobočkami, v Hodoníně a Lipníku nižší realky, v Místku nižší gymnasium a v Brně kupeckou školu založenou z Neffova fondu, z něhož založena rovněž nižší realka lipnická. A sluší uznati, že z Moravy za rok loňský došlo také mnohem hojněji příspěvky, než jiná léta, ačkoli ovšem suma moravských příspěvků nedostupuje úhrnu příspěvků v jediné Praze (85.978 zl. 20 kr. bez předmětů), kde jediný damský odbor sebral více než šest nejvíc přednějších měst moravských dohromady (11.265 zl. 42 kr.). Celková bilance za rok 1895 zasluhuje skutečně jména skvělé, neboť končí dokonce přebytkem jako, bohudky, dosud každý podnik, který české nášeri drží na výši jinými národy nedostížitelně, skrovným sice přebytkem 721 zl. 78 kr., přece však přebytkem. (Veškerý roční příjem obnášel 250,161 zl. 23 kr., vydání pak 249,439 zl. 45 kr.) Dle výroční zprávy, právě vydané, výtěžila Ústřední Matice školská r. 1895 pro svou pokladnu 250,161 zl. Více než třetinou přispělo k této sumě hlavní město Praha, totiž 85,978 zl. Okres vyno bradský přispěl 11,959 zl., karlínský 7984 zl., smíchovský 5738 zl., žižkovský 3054 zl. K okresům okolí pražského družil se výškou matičního příspěvku okres plzeňský s 6214 zl., královéhradecký s 4149 zl., lounský s 3206 zl., katuhorský s 2933 zl., kolínský s 2506 zl. Následují okresy: Slaně 2465 zl., Chrudim 2258 zl., Nový Bydžov 2251 zl., Jičín 1960 zl., Bolešlav Mladá 1896 zl., Čáslav 1885 zl., Mýto Vysoké 1828 zl., Náchod 1798 zl., Nymburg 1535 zl., Jaroměř 1371 zl., Mělník 1370 zl., Hradec Jindřichův 1238 zl., Velvary 1227 zl., Brod Český 1214 zl., Brandýs n. L. 1172 zl., Rakovník 1155 zl., Tábor 1085 zl., Sušice 1033 zl. I počítujeme skvělý bilanční výsledek se zadostračením tím větším, že můžeme s ním srovnati stav "Deutscher Schulvereinu" vyřčený před nedávnem v provolání ve všech německých listech uveřejněném. Výbor Schulvereinu truce kárá tu nepřítivný rozvoj věcí, natíká na vlažnost a nenastane-li v té věci náprava, hrozí, nejen že nebude s to vyhověti svým starým závazkům a novým nárokům, nýbrž dokonce z výděj svých ročně škrtati nejméně 40,000. Na rok 1896 je také skutečně rozvržen schodek 35,000 zl. Jaké to zadostračením pro Ústřední Matice

školskou, kteréž v jedné ze svých řečí dr. Moritz Weittlof, předseda Schulvereinu, výtkař nehošpodárnosti, aby v očech jeho členstva hošpodářství Schulvereinu aspoň poněkud obstálo? Dnes vydrží Matice nákladem 249,439 zlat. školy pro 10,047 hlav, počítajíc v to pět středních škol, a "Deutscher Schulverein" není s to vydržeti 251,000 zl. školy pro 8090 dětí!

Průběh mračen. Dne 9. března řádila v okolí Rožmitálu průtrž mračen spojená s oblovou, následkem čehož značná povodeň nastala. Spoustaví vody byly obecně cesty mistry špině rozemlety, takže se pouze v tomto směru škoda na 10,000 zl. páčí.

Jubiläum. Dne 17. března slaveno bylo v Nár. divadle jubileum třicetipětilété umělecké činnosti Františka Hynka, jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších umělců české opery i velezasloužilého režiséra, okázalým, ardečním způsobem. Představení Mozartovy opery "Don Juana", ve které již po dlouhá léta výtečný baryton náš zpívá úlohu Leporella s úspěchem nejskvělejších, bylo prvním slavnostním večerem. Sotva se povznela opona do výše, ozval se v hledišti hromový potlesk, jenž téměř konec nebral a po zapění první arie stupňoval se v neustupující bouři pochvaly. Po prvním jednání, kdy celý personál opery na jevišti se shromáždil, zasypán byl oslavenec množstvím drahocenných darů za nové slávy potlesku, i byl nesčetněkrát před oponu vyvolán. Totéž opakovalo se po ukončení každého dalšího jednání.

Utříznila deuru. Josefa Rantová, bydlící na Pangrácí, utloukla k smrti své vlastní dvouleté nemanželské děcko.

Stávka v Libni. Stávka, o kteréž přinesl kabel zprávu, že při ní udála se výtržnost, udála se v továrně Perutzově. V neděli dne 15. března pořádalo dělnictvo přádelny a tkalcovny firmy Bratři Perutzové v Libni a M. Graba synové schůzi a jednomyšlně schválilo resoluci, ve kteréž žádalo obě firmy: 1. aby do práce přijati byli dělníci, pro agitační činnost propuštěni, 2. zavedení 10hodinové pracovní doby a 3. zvýšení mzdy o 20 proc. Resoluce předložená byly majitelům obou továren. Firma Grabova prohlásila, že žádosti v resoluci obsažené nevyhoví. Totéž prohlášení dostalo se dělnictvu v továrně Perutzově, v které následkem toho 222 osob v přádelně práci zastavilo.

Elektrická dráha Karlín-Libeň, Vysočany, zahájila jízdu dne 19. března.

Maturitní zkoušky žen. Ministr vyučování rozeslal všem zemským školním úřadům výnos v příčině maturitních zkoušek gymnasiálních pro studentky. Podmínky takové zkoušky jsou: dosažení 18. rok života, vzdělaní na soukromém gymnasiu anebo veřejném gymnasiu jako privatistka anebo doklad o vzdělaní gymnasiálním, nabytém pod vhodným návodem. O přípustění ku zkouškám musí kandidátky žádati tím způsobem, jako externí kandidátky zkoušek a podati žádosti ty zemské školní radě. Školní úřady rozhodnou, zda-li kandidátka se má připustiti ku zkoušce. Proti odmítnutí takové žádosti je možno podati rekurs na ministerstvo vyučování.

Dr. Antonín Tille, zemský inspektor školní, vytržen byl nenadálou smrtí dne 13. března z nečekaně tiché činnosti své u věku 61 let. Jako učitel, jako spisovatel pedagogický i jako zemský inspektor požítval zasluženě úcty a lásky všech, kdož ho znali. Tyž narodil se 29. list. 1835 na Hrádku u Březnice, maturoval na gymnasiu v Písku 1855, profesuroval od r. 1859 v Král. Hradci, ve Slaném, v Praze, v Oseku

(Chorvatsko), v Táboře, kdež byl učitelem zároveň na hosp. škole; r. 1868 stal se ředitelem na novém gymnasiu v Třeboně, r. 1873 v Lito-myšlích, kde se účastnil přejímal do správy státní, r. 1881 v Praze (Žitná ulice) a r. 1892 jmenován zem. inspektorem. Buditel mu dostná paměť!

Sběratelství v Čechách dostoupilo netušeného vývinu ve všech oborech, posud však nebylo střediska výměny a koupě mezi majiteli samými. Přímé nabízení neb hledání předmětů má za účel nový list "Sběratel". Měsíční věstník musej národopisných, knihoven, soukromých i veřejných sbírek přírodnin, starožitností, zvláštností atd., s mezinárodní hlídkou výměny a koupě. Předplatitelé požívají výhody bezplatného oznamování. Číslo na úkazku ochotně rozesílá zdarma administrace ve St. Boleslavi.

Albáncé zatečen. V Praze zdržoval se delší dobu zajímavý muž fantastický oděný, který se vydával za "delegáta albánského", potáje o Albánsku přednášky, skládal albánská divadla i opery. Muž ten znám byl v celé veřejnosti zdejším pod jménem Charlampi Christo Kober. Minulý měsíc vznikla domněnka, že jest podvodníkem a byl proto dne 21. března vzat do vazby.

Penězokazí. V Radlicích zatkla policie Jana Bryndu pro hotovení a udávání falešných zlatníků.

Objednaná vražda. Dne 12. března nalezena byla na panské louce blízko samoty Řeithofu v Blatné mrtvola majitele statku Jos. Pavlička. Myslelo se z počátku, že Pavlík nešťastnou náhodou spadol do příkopu a tak se usmrtil, avšak záhy vyšlo na jevo, že byla tu spáchána vražda. Ještě téže noci zatčeny manželka Pavlíkova, Barbora, pro podezření z objednané vraždy, a nádenice Marie Jáchová z Mackova pro účastenství na zločinu tom, a odvedeny k okresnímu soudu. Obě přiznaly se k zločinu za vinu jim kladenému a označily jakožto najatého vraha kameníka Josefa Koptu z Mackova, jenž také byl ihned zatčen.

Zavražděn. V Praze zavražděna byla dne 19. března obchodnice s klenoty Gollerstefferová, majitel krámské svůj v býv. Trautmansdorfském paláci u Klementína. Karel Kopecký, 18letý nádeník ze Smíchova, byl zatčen, jsa v podezření, že jest jedním z vrahů.

Pobodil ženu. V Olšanech u Brandýska pomátl se na rozumu horešák Anton Kolářik a v polovici min. měsíce chtěl zavraždit nejen manželku, nýbrž i dítky. Nářek manželky probuzený dtky prokry a přispěchavší sousedé zamezili dokonání vražedného díla. Kovářiková má 11 bodných rán a on sám též čtyřikráte se bodnul.

Dítka uhořelo. Manželka mlynářského pomocníka, Marie Plotová, v Dlouhé Brtnici na Moravě, nechala své tři malé dítky bez dohledu o samotě doma. Zatím co matka dlela venku, přiblížila se 34 roku stará deuruška Marie k plotně a tu se jí šatečky na těle vznály. Když se matka po chvíli domů navrátila, našla deurušku na zemi ležeti na celém těle popálenou a šaty shořelé. Přivolaný obvodní lékař nalezl děvčátko již mrtvé.

Smrt v plamenech. Domkář František Semerád v Borovně mlátil u jednoho sedláka obilí, zatím co 70letá jeho matka se dvěma malými dětmi byla doma. Stará žena sedla si zády ke dvířkům od kamen. Náhle vyskočila jiskra na šat stařeny, jenž se ihned vznal. Na bolestný křik její přiběhl soused Karel Kubeš a strhal jí hořelí šaty s těla. Ale popáleniny, jež ubchá stařena utrpěla, byly tak těžké, že po několika dnech za hrozných bolestí a trápení skonal.

Ohně. Dne 11. března vypukl oheň na půdě obydelního stavení soustružníka Josefa Vicha v Lužanech, okresu jičínského, který v

brsku kreyt stavení toho a přiléhajícím stáje strvil. Škodou požárem způsobenou čítá sobě na 2300 zl. a je pouze na 1400 zl. pojistěn. — Dne 30. března vyšel oheň na půdě domku dělníka Vacl. Roudného na Novém Městě v Jičíně a zachvátíl i sousední domek dělníka Josefa Klimenta. Roudný utrpěl požárem škodu ve výši 1500 zl. a jest jen na obnos 500 zl. pojistěn. Kliment pak čítá si škodu přes 2000 zl. a jest pouze na částku 1000 zl. pojistěn.

Marie Mancini.

Čtyřl. galantní historii z doby Ludvíka XIV. Pro Pokrok Západu píše J. K. M.
(Dokončení.)

Vyskytl se však jiný projekt, a za tím stál Mazarin. Ludvík má se oženiti s infantkou Marií Teresií, aby se udělal konec dvacetileté válce se Španělskem. To mělo býti triumfem státnického umění Mazarinova a voákerá země jácala nad plánem, kterýž měl přivoditi toužebně očekávaný mír. Ale Marie pohrozila, že i tento projekt uvede v nivec. Král zamilovává se do ní stále více a více a vliv Mariin roste jako lavina. Do Paříže přibude Don Juan d'Autria a přivede s sebou svůdnou třešticí, která celý dvůr okouzíl a obveselí. Než třštice dovozí si uděláti vtip o Marii a dostane ode dvora vyhasov — ať patří komu patří. Španělský vyslanec Pimentel přinese návrhy na smlouvu o mír, ale král o hostině, konané na počest hosta, nepromluví k němu ani slova a uchází se jen o přfžení Mariinu a snaží se udržeti ji při dobré náladě.

V masopustě dojde k uspořádání baletu, v němž Marie brilliantně vyniká, a král nařídí, že se bude "balletovati" i v postě. Královna matka číní mu z toho předhůzky; král nehrožený vzdoruje. Královna prohlásí konečně, že setrvá-li Ludvík na svém předsevzetí, že ona stráví půst ve Val-de-Grace. "Dobrý, jděte tam," odpověděl Ludvík chladně. Po té poprosí ho Marie, aby baliet odvolal a stane se dle jejího přání.

Mazarinova i královny zmocnilo se zděšení nad vzrůstajícím vlivem mladé dtky. Všemohoucí kardinál až dosud mlčky trpěl milosný román králův a použil, jak jsme viděli při afféře lyonské, chytře ve prospěch svých záměrů. Román ten mu tak dalece nepřekážel a mohl mu při přležitosti posloužiti. Nad cností jeho náteře bděla madame Venelová, která svěřenky své s oka nespustila a i v noci mnohdy do její ložnice se vplížila; jednou domněvala se, že Marie přetváruje se jen, jako by spala, a vstříčila jí prst svůj do otevřených úst. Děvče vyděsilo se ze spaní a kouslo ctihodnou dāmu pořádně do masa. Dobrodušství toto způsobilo celému dvoru nemalou rekreaci.

Mazarin trpěl tedy královu náklonnost, pokud mu nekřížovala jeho plány. Ale z náklonnosti vrostla náruživost, král prohlásil, že o španělském sňatku nechce ničeho věděti a že Marii Manciniou jako svoji manželku povznese na trůn. Kardinál nemohl se vzpamatovati. Marny jsou výklady jeho i královny. Mazarin bojí se netoliko o svoji politiku, nýbrž i o své postavení, neboť jeho net využitkovává svého vlivu a počítvá krále proti všem osobám, které se jí staví na odpor. Odhodlá se tedy kardinál ke kroku nejkrájinějším. Nařídí, aby Marie ode dvora byla vypovězena. Marie chladně přijme zprávu o tom, jsouc přesvědčena, že král

tomu zabráni. Hněv a bol Ludvíkův je hrozný. Hroš kardinálovi svoji nemilostí, nemluví více se svojí matkou, Mazarinem to nepohne. Král na kolena prost oba, aby mu Marii dali za ženu. Mazarin nechce o tom ničeho věděti. Marně zapřísáhá Marie králi, aby ji nedal ode dvora vyhasiti. On pláče s ní, dá jí na tiskové přfpovědi, přisáhá jí, že ji učiní svou královnou — ale neodvážá se, postaviti se kardinálovi na odpor...

A tak dojde k prvnímu rozloučení milenčů. Ovšem daruje Ludvík své přítelkyni na rozloučenou collier z perel, jež anglická královna nucena byla prodati, nádherný skvost to za 78,000 franků, jež Marie teprve po dlouhém přemlouvání přijala; ovšem plše jí denně pět listů, trdří se a hubení, ovšem navštěvuje ji v Bayonne a v Bronage a obnovuje své přisahy. Ale politika jde svou cestou. Mazarin prosadí svou vůli, uzavře se smlouva o mír se Španělskem a ustanoví se den sňatku králova s infantkou. Marie všecka je pobouřena, rozjitřena; přerušá styky s králem, žádá ho za vrácení dopisů, podrobuje se kardinálovi. Král miluje ji posud a po svém sňatku, na zpáteční cestě do Paříže, odlouč se od dvora a jde do pusté a opuštěné Bronage vyhledat míst, kde naposledy s Marií prodlévá, a vyplakat se tam.

Než sotva že král do Paříže se navrátil, podařilo se Mazarinovi namluviti mu, že Marie udržuje milostný poměr s princem Karlem Lotrinským a že se s ním provdáti hodlá. Při přítm setkání chová se k ní král před tvář celého dvora chladně a s pohrdáním. A Mazarin donutí svoji net, kterou nikdy "nemohl vystáti", aby přítomna byla vjezdu královských manželů a všem dvorním slavnostem, aby vytrpěla posměch královniny matky a soustrast nebo uštěpáný soucit dvořeniů a dvorních dam....

Teprve po smrti Mazarinově podařilo se Marii domluviti se s králem, roztrhati celé to pásmo lží, které kardinál napředil. Ludvík jí klese k nohoum, zasype ji nejžnějšími dtkazy lásky. Jest pozdě! Marie nechce býti milostnicí toho, jenž jí chtěl uděláti královnou, jehož byla první a jedinou milenkou. Chce pryč z Francie, obávájí se, že by podlehla slabosti, dá přfpověď kněžeti Colonnovi a odejde do Italie. Knize po svatbě na výsost je překvapen, že byla láska královská, která zůstala platonickou....

To je román Marie Manciniovy. Ludvík dostal se záhy k La Vallierové, Montespanové, Maintenonové. Ale žádná z mnoha spanilých dam, které mu život oslazovaly, nezasluluje čestné památky, jako Marie Manciniova. Žádná nezachovala si svoji čistotu, jako tato a žádná nedala mu slasti a strasti lásky tak ryze a tak hluboce počtiti, jako ona.

Bylo to srdce, které zdrtila politika.

Starí lidé.

Starí lidé, již mají zapotřebí léku k regulování střev a ledvin, shledají pravý lék v Electric Bitters. Lék tento nedráždí o neobsahuje žádnou kofalku nebo jiné opojné látky, nýbrž účinkuje co silvka. Účinkuje mírně na vnitřnosti dodávajíc silu celému ústrojí a pomáhajíc takto přírodě u vykonávání svých povinností. Electric Bitters jest vřecným dodavatelem chuti a pomáhá zažívání. Starší lidé shledají v něm co potřebují. Cena 50c. léhev u Goodman Drug Co., Omaha, Neb.

Máte pět nebo více krav?

Jestli ano, kupte si "Baby" Separator, jenž se vám zaplatí sám během jednoho roku. Nás použítí další rok nevýnosného systému při tak velké ztrátě? Mlékaření jest nyní jediným výhodným oborem v rolničení, a když jest správně řízeno, vyplácí se. Vy potřebujete takový separator a sice nejlepší — "Baby". Všech vorzká a velikosti. Cena od \$75 vahru. Zásleťe si pro nový katalog pro rok 1895.

The De Laval Separator Co.

Hlavní sídlo v New Yorku:
 74 CORLETT ST. N.Y. **NEW YORK.**

Oslovte: **ELGIN, ILL.** 4 1117

